

35 lat temu - **13 grudnia 1981 r.** - komuniści pod wodzą gen. Wojciecha Jaruzelskiego w celu stłumienia wolnościowych aspiracji społeczeństwa polskiego wprowadzili na terytorium PRL

STAN WOJENNY!

Dla obywateli Polski oznaczało to m.in.:

- Zawieszenie praw obywatelskich: prawa do strajków, zakaz zgromadzeń, pochodów i manifestacji
- Zawieszenie działalności organizacji społecznych, w tym głównego reprezentanta społeczeństwa - NSZZ „Solidarność”
- 46 godzinny tydzień pracy (odebranie pracującym wolnych sobót)
- Wprowadzenie godziny milicyjnej i zakaz przemieszczania się poza miejsce zamieszkania
- Kontrolę rozmów telefonicznych i prywatnej korespondencji
- Restrykcyjne prawo, sądy dorażne
- Internowanie czyli przymusowe umieszczenie w ośrodku odosobnienia na podstawie decyzji administracyjnej

Protesty w regionie śląsko-dąbrowskim

Wprowadzenie stanu wojennego - pomimo przerwania łączności i aresztowania przywódców „Solidarności” - spotkało się z silnym oporem społecznym w regionie śląsko-dąbrowskim:

- Zastrajkowało bądź podjęło próbę protestu ok. 50 zakładów pracy regionu, w tym ponad 40 tys. członków załóg górniczych. 11 dni strajkowała załoga Huty „Katowice” - największego zakładu przemysłowego w kraju
- Strajki w regionie trwały najdłużej - jako ostatnia w kraju 28 grudnia 1981 r. protest zakończyła załoga kopalni „Piast” w Bieruniu (po najdłuższym w historii PRL, 14-dniowym, podziemnym strajku)

Pacyfikacje strajków

Do tłumienia protestów w regionie śląsko-dąbrowskim komuniści użyli ponad 5 tys. funkcjonariuszy MO różnych formacji, ok. 2 tys. żołnierzy LWP wyposażonych w czołgi i pojazdy pancerne, armatki wodne, gazy, pałki oraz broń palną.

Skutki akcji pacyfikacyjnych:

- **9 zastrzelonych górników KWK „Wujek”**: Józef Czekalski (48 lat), Krzysztof Giza (24 lata), Joachim Gnida (28 lat), Ryszard Gzik (35 lat), Bogusław Kopczak (28 lat), Andrzej Pełka (19 lat), Jan Stawisiński (21 lat), Zbigniew Wilk (30 lat), Zenon Zajac (22 lata)
- 27 postrzelonych górników KWK „Manifest Lipcowy” oraz KWK „Wujek”
- 123 górników poddanych leczeniu szpitalnemu
- 3042 górnikom udzielono doraźnej pomocy medycznej

Represje

Represje w stanie wojennym w regionie śląsko-dąbrowskim:

- **ok. 2.000 osób** (działaczy „Solidarności”, NZS, KPN i innych niezależnych organizacji) **internowano** w aresztach i zakładach karnych
- **121** osób skazano za organizację strajków na kary więzienia
- **1.445** osób zwolniono dyscyplinarnie z pracy
- **7.111** osób ukarano (do 15 I 1982 r.) za naruszenie przepisów Dekretu o stanie wojennym karą aresztu bądź grzywny
- **527** osób ukarano (w 1982 r.) za uczestnictwo w demonstracjach ulicznych (kary grzywny bądź aresztu)

Stan wojenny zniesiono 22.07.1983 r. jednak wiele restrykcyjnych przepisów obowiązywało do przełomu politycznego w roku 1989. W latach **1981–1989** w regionie śląsko-dąbrowskim przetrzymywano **ponad 600 więźniów politycznych**, a z powodów politycznych władze wydały zgodę (tylko w latach 1982–1984) na wyjazd emigracyjny ponad 600 byłych internowanych.

www.muzeumgornictwa.pl

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

PA
FUNDACJA
JUTRA

MMP
Muzeum Miast PCKiK

CEP
MUSEUM
GÓRNICZWA
W ZABRZU

KOPALNIA
GURBÓ

CEP
SZTOLNIA
KROKOŁWA
LUBZA

Sabot
Zabytków
Techniki

Forum
Rozwoju miasta

Zabrze
W SEKTOR 50100

Projekt „Puzzle stanu wojennego” realizowany przez Muzeum Górnictwa Węglowego w Zabrzu
Projekt dofinansowany z programu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Patriotyzm Jutra”

TYTUŁ 3
KATOWICE

tvz
72000

GŁOS

now/ty zabrzańskie

POKLADY
KULTURY